

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของไทย เป็นหน้าที่ของรัฐตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๐ ที่กล่าวว่า...รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนา การศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข^๑ สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ที่เน้นการพัฒนาคนโดยมุ่งให้มีคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทันเกิดภูมิคุ้มกัน นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบายและทิศทางหลักในการปฏิรูปการศึกษาที่ดี “คุณธรรมนำ ความรู้” ในการจัดการศึกษา โดยมีทิศทางและเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาที่เสริมสร้าง คุณธรรมในระบบการศึกษาไทย ซึ่งจะร่วมมือกัน ๓ สถาบัน คือ บ้าน วัด/สถาบันศาสนา และ โรงเรียน เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนการศึกษา ที่ใช้คุณธรรมนำความรู้^๒

^๑สถาบันพระปกเกล้า, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๑), หน้า ๒๘ และ ๔๘-๕๐.

^๒สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๕๘), หน้า ๓๐.

สภาพปัจจุบัน สังคมไทยทั้งระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว และสังคม ต่างกำลังเผชิญปัญหาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร การเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมที่หลากหลายอย่างไร้พรมแดน ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของคน โดยเฉพาะเยาวชนขาดคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ให้การศึกษา ให้ความรู้ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้เยาวชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

โรงเรียนวิถีพุทธเป็นรูปแบบโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อย่างบูรณาการ ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนา การกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น คือ มีปัญญารู้เข้าใจในคุณค่าแท้ ใช้กระบวนการทางวัฒนธรรม แสวงหาปัญญา และมีวัฒนธรรมเมตตา เป็นฐานการดำเนินชีวิต และในปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และรวดเร็ว มีโรงเรียนจำนวนมากกว่า ๒๓๐๐๐ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๙๐ ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด มีทั้งโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ประถมศึกษา และปฐมวัย^๑ โดยผู้บริหารและครูเป็นผู้ดำเนินการตามขั้นตอนสำคัญอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ ซึ่งแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกันตามบริบท และลักษณะเด่นของแต่ละโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนต่างมีแนวคิดในการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธว่าเป็นเรื่องของครูผู้สอนเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนา หรือเป็นเรื่องของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เน้นให้เฉพาะรายวิชาพระพุทธศาสนาเท่านั้นที่ถือว่าเป็นวิถีพุทธ ทำให้ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาต้องทำงานอย่างเดียวดาย หากัลยาณมิตรที่มีความพอใจ ความชอบ ความรัก มีความขยัน หมั่นเพียร ความเอาใจใส่ มีจิตใจจดจ่อกับการทำงานที่ทำ ที่ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง การทำงานเป็นสิ่งสำคัญของคนที่ทำให้มีปัจจัยในการดำรงชีวิตประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับการทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปมีอยู่ ๒ แบบ คือ การทำงานที่เป็นมงคล เป็นการทำงานที่ทำแล้วเจริญก้าวหน้า มีหลักสำคัญ ๓ หลัก คือ ทำดี ทำเต็มที่ ทำให้เสร็จ และการทำงานแบบอัมมมงคล เป็นการทำงานแบบงานค้าง ไม่ชอบทำให้เสร็จทั้งที่ควรทำให้เสร็จ คนที่จะทำงานไม่ให้ค้างค้างจะต้องมีสติ มีสมาธิ และมีพุทธธรรมการใช้ชีวิตใน การทำงาน คือหลักอิทธิบาท ๔ (ได้แก่ ๑) ฉันทะ

^๑ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, โครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธที่เป็นศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ เรื่อง อบรมสร้างได้...ในโรงเรียนวิถีพุทธ, (พ.ศ.๒๕๕๒), หน้า ๒.

๒) วิริยะ ๓) จิตตะ ๔) วิมังสา^๐ อันเป็นหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาในการบริหารงานที่จะ
ช่วยกันทำงานที่เป็นมงคลเกิดความสำเร็จที่จะเป็นแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธใน
การนำหลักไตรสิกขาเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนได้ทุกกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาที่จะฟื้นฟู สร้างเสริม และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอริยบท ๔
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีเครือข่ายโรงเรียนวิถีพุทธระดับประถมศึกษา มีการบริหาร
จัดการดำเนินการตามขั้นตอนโรงเรียนวิถีพุทธในหลักอริยบท ๔ คือ การปรับปรุงและพัฒนาการ
ทำงานอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมีพื้นที่ที่มีบริบท ลักษณะของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรครบถ้วนตามสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา ตามเป้าหมายที่มุ่งเน้น
การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอริยบท ๔ ของผู้บริหาร และครูผู้สอน
ในโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน ๔ ด้าน คือ ๑) ฉันทะ (การวางแผน) ๒) วิริยะ (การปฏิบัติตามแผน)
๓) จิตตะ (การวัดและประเมินผล) และ ๔) วิมังสา (การทบทวนเพื่อปรับปรุง) อันจะเป็นฐานสู่
ต้นแบบโรงเรียนวิถีพุทธให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และคงทนยั่งยืน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอริยบท ๔ ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธของผู้บริหาร และครูผู้สอน
ตามหลักอริยบท ๔ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ
ระดับการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน และหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

^๐เสถียร วณูปก, “การงานไม่อาภูล”, หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, (๑๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒) : ๖.

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑) ศึกษาการบริหารของผู้บริหาร และครูผู้สอน ในการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีบริบท ลักษณะของโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษาและครบถ้วนตามสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาที่คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ๑) การวางแผน ๒) การปฏิบัติตามแผน ๓) การวัดและประเมินผล และ ๔) การทบทวนเพื่อปรับปรุง

๒) ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี ในการวิจัยที่ได้ประยุกต์แนวคิดพุทธวิธี การบริหาร ของพระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) และทฤษฎีกระบวนการบริหารการศึกษา ของ เกร็ก (Gregg) ลูเธอร์ และกูลิค (Luther Gulick) ที่สอดคล้องกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ได้ดังนี้

๒.๑) ฉันทะ (การวางแผน) สอดคล้องในการบริหารงานวิชาการและงานกิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ

๒.๒) วิริยะ(การปฏิบัติตามแผน) สอดคล้องในด้านการจัดองค์กร การอำนวยความสะดวก การกำกับดูแล งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานประสานงานในการบริหารงานโรงเรียนวิถีพุทธ

๒.๓) จิตตะ (การวัดและประเมินผล) สอดคล้องในด้านการประเมินผล การบริหารงานโรงเรียนวิถีพุทธ

๒.๔) วิมังสา (การทบทวนเพื่อปรับปรุง) สอดคล้องในการใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญการใช้อิทธิพลในการสั่งการ และการรายงาน เพื่อการปรับปรุงการบริหารงานโรงเรียนวิถีพุทธ

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้ากลุ่ม และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒๕ โรงเรียน

๒) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากประชากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒๕ โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่ม ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน ๖๒ คน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน ๒๗๔ คน รวม ๓๓๖ คน เนื่องจากผู้วิจัยทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นับได้ ดังนั้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร ยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างได้ ๕% หรือ ๐.๐๕ ขนาดกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้เท่ากับ ๓๓๖ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

๑) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่

๑.๑) เพศ

๑.๒) อายุ

๑.๓) ระดับการศึกษา

๑.๔) ประสบการณ์ปฏิบัติงาน

๑.๕) ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วยการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ตามหลักอิทธิบาท ๔ คือ ๑) ฉันทะในการวางแผนการบริหาร ๒) วิริยะในการปฏิบัติตามแผนการบริหาร ๓) จิตตะในการวัดและประเมินผลการบริหาร ๔) วิมังสาในการทบทวนเพื่อปรับปรุงการบริหาร

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านสถานที่ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนวิถีพุทธในอำเภอเมืองนนทบุรี และอำเภอบางกรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต ๑

๑.๓.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา จะใช้เวลาในการทำงานวิจัยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔

๑.๔ สมมติฐานการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

๑. ผู้บริหารและครูที่มี เพศ ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับ การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท๔ แตกต่างกัน

๒. ผู้บริหารและครูที่มี อายุ ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับ การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท๔ แตกต่างกัน

๓. ผู้บริหารและครูที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับ การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท๔ แตกต่างกัน

๔. ผู้บริหารและครูที่มี ประสบการณ์ การปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับ การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท๕ แตกต่างกัน

๕. ผู้บริหารและครูที่มี ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท๕ แตกต่างกัน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูผู้สอน ตามภาระหน้าที่ การกิจและความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย

โรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึง โรงเรียนวิถีพุทธในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักอิทธิบาท ๔ หมายถึง สิ่งซึ่งมีคุณธรรม เครื่องลู่ให้ถึงความสำเร็จตามที่ประสงค์ หวังความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ มี ๔ ประการ ได้แก่ ๑) จันทะ ๒) วิริยะ ๓) จิตตะ ๔) วิมังสา

จันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ที่จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไปในการบริหารโรงเรียนในการวางแผน

วิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียรประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดถอนในการบริหารโรงเรียนในการปฏิบัติตามแผน

จิตตะ คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตผูกไว้ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำในการบริหารโรงเรียนเพื่อวัดและประเมินผล

วิมังสา คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงในการบริหารโรงเรียนในการทบทวนเพื่อปรับปรุง

การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ หมายถึง ระดับความคิดเห็น ความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความเชื่อที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนวิถีพุทธ ในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผน การปฏิบัติงานตามแผน การวัดและประเมินผล และการทบทวนเพื่อปรับปรุง ตามหลักอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ประกอบด้วย ๔ ด้าน ดังนี้

๑. **การวางแผน** หมายถึง ระดับความคิดเห็น ความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความเชื่อที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาการและงานกิจกรรมนักเรียน ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ที่สอดคล้องกับ ฉันทะ

๒. **การปฏิบัติตามแผน** หมายถึง ระดับความคิดเห็น ความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความเชื่อที่มีต่อการปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการ และงานกิจกรรมนักเรียน ของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ที่สอดคล้องกับ วิริยะ

๓. **การวัดและประเมินผล** หมายถึง ระดับความคิดเห็น ความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความเชื่อที่มีต่อการปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผลงานวิชาการ และงานกิจกรรมนักเรียน ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ที่สอดคล้องกับ จิตตะ

๔. **การทบทวนเพื่อปรับปรุง** หมายถึง ระดับความคิดเห็น ความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความเชื่อที่มีต่อการปฏิบัติงานในการทบทวนเพื่อปรับปรุงงานวิชาการ และงานกิจกรรมนักเรียน ของผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ที่สอดคล้องกับ วิมังสา

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน วิชาการและงานกิจกรรมนักเรียน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้ากลุ่มในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการ และงานกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน หมายถึง ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้ากลุ่ม และครูผู้สอนในโรงเรียนวิถีพุทธ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ได้ทราบข้อมูลสภาพการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑

๑.๖.๒ ได้ทราบถึงความแตกต่างในการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑

๑.๖.๓ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธทั่วประเทศ